

OKAY TIRYAKIOĞLU

KILIÇ ARŞ- LAN

ROMAN

DIYAR-I RUM'UN YILMAZ BEKÇİSİ

TİMAS
Tİ

I.BÖLÜM
EN YOKSULU İNSANLARIN

I

“Benim en büyük düşmanım savaş başlatandır.”

Cengiz Aytmatov (Toprak Ana)

4 Haziran 1086

Halep’in 4 mil güneybatısı – Ayn Seylem Mevkii

Dudakları aralanınca, ışık kırılmış dişlerinin üzerinde parıladı. Akşam güneşinin ışığıydı bu. Yemen akiğini andıran ıslak yüzey pırıltıları vardı gerisinde. Arzın, gökyüzünün, ovanın ve vadilere uzanan yolların ışıklı akislerine bakarak gülümsedi... Geçmişe kapı aralayan o bal rengi aydınlık ne de tanıdıktı. Ancak kanın, yağlı namluların ve ifrazatın kokusuna yıllar geçse de alışılmıyordu.

Miğferini geri iterek, mendiliyle yüzündeki kanı ve teri kuruladı Süleyman Şah. Oğullarına seslendi, “Kılıç, Kulan!.. Şeytan çekiçleri sizi...”

“Emredin,” dediler aynı anda. Babalarının olanca görkemiyle çöktüğü kaya parçasının üzerindeki halini endişeli gözlerle takip ediyorlardı.

“Hele yanaşın şöyle oğullar.”

Aldığı onca darbeye ve irili ufaklı açık yaralarındaki kanamaya rağmen oturuşunu dikleştirdi Süleyman Şah. Elli yedisinde değil de otuz yıl daha gençti sanki. Dökme demirdenmiş gibi görünen sağlam omuzlarını kasan sancılar yüzünden gözlerini yumdu bir an. Kan, is ve çamurla kaplı kollarını damar damar kabartan sancı geri geldiğinde yine kendinden geçer gibi oldu, ama direndi.

Her baba gibi, çocuklarının neler hissettiğini anlamalarından huzursuzluk duyuyordu Süleyman Şah. Etrafında birer kale burcu gibi dikilen muhafızlarına uzaklaşmalarını işaret etti, “Kardeşlerim, beni oğullarımla yalnız bırakın biraz.”

Adamlar, bedenlerinden sızan kan gibi ağır ağır pıhtılaştıran güneşe doğru yürüdüler.

“Endişe etmeyin,” dedi kendi kendine konuşur gibi Süleyman Şah. “Az soluklanırsam bir şeyim kalmaz. Bunlara alışkın olduğumu bilirsiniz. Sabahtan bu yana soluksuz çarpışıyoruz. Eğri kılıçlarımız kertildi, yuvarlak kalkanlarımız çatlayıp kavlandı... Birkaç yudum sudan başka lokma geçmedi kursağımızdan. Ama siz mutlaka bir şeyler yiyin çocuklar! Yoksa güçten düşersiniz...”

Kulan, titremesine mâni olamadığı bir sesle konuştu, “Bizi düşünme babacığım... Birlikte kuzeydeki dağlara doğru çekilip en azından bu geceyi atlatabiliriz... Sabaha kadar yeni bir istihkam kurar, Sultan Tacüddeve Tutuş’u bir ateşkese, belki de muahedeye ikna edebilecek adımları tasarlarız...”

Süleyman Şah, sevgi ve anlayış dolu bir ifadeyle süzdü oğlunu, “Ben babam Kutalmış’tan, o babası Arslan Yabgu’dan, o atası Ulu Selçuk Bey’den ve o dahi babası Demir Yaylı Dukak Bey’den duyup işitmiştir ve dahi söylemiştir ki, ‘Hayat, tedbir ve baskın arasında filizlenen bir vehimdir.’ Ne çare ki, amcazadelerimiz ile aramızda aman bilmez bir sürtüşme sürüp gider. Bu yüzden karşılıklı nice baskınlar verilir, yok yere kanlar dökülür, ocaklar söner ve dahi kimsenin elinden bir şey gelmez.

“Nice beylerin, dahası Abbasi Halifesi Ebu’l Kasım el Muktedi’nin dahi aracılığı neticesiz kalır. Halihazırda Sultan Alparslan’ın vefatından bu yana aramızdaki çekişmeler iyice arttı. Neden? Çünkü merkezi devlet parçalandı. Şimdi cihana nizam veren koskoca kardeş devletler apaçık kan davası güderler. Gece-mizi gündüzümüzü sefil cellat uykularına kementleyen bu kan... Ah bu kan... Oysa Antakya bizim hakkımızdı ve uzanan elimize kılıcı indirmekten çekinmediler.”

Zemini sarsan bir gümbürtüyle irkildiler ansızın. Ovanın güne-yini tutmuş Suriye Selçuklularının, yirmişer arşın mesafeyle yan yana sıralanmış o dev mancınıklarından birinin nizamsız kaya gül-lelerinden bir tanesiydi bu düşen. Elli kulaç kadar öteden yükse-len bir toz ve buğu tabakası sardı etraflarını.

Düşman ordusunun kanatlarında başlayan hareketliliği gizleyen bu pus, umutlarının olduğu kadar, bedenlerinin de gücünü kırdı adeta. Yılgınlıktı bu. İki kardeş, her bir toz zerresini yağfuri kıvıla boyayan akşam güneşinin arasından uzanıp babalarını kaldırdılar.

Süleyman Şah acı bir sesle konuştu, “Büyük Selçuklu’nun İsfahan merkezindeki mülk ve iktidarı, biz biteviye horlanan ve gad-redilen Kutalmış oğulları üzerinde büyük haksızlıklar doğurdu.” Oğullarına tutunmuş olduğu halde ayakta iki yana sallanıyordu Sultan. “Şu yaralarımızdan akan kan değil, özgürlüktür gerçekte...”

Öksürerek, cam kırıkları dolmuşçasına hışırdayan, keçeleş-miş boğazını temizledi ve devam etti, “Bunun bir neticeye ulaş-tırılması Türk ve Müslümanlar için artık kaçınılmaz bir zorun-luluktur yavrularım. Lakin unutmayın ki tüm bunlar geçicidir. Önemli olan birliktir ve biz Türkler, hakikatte bunun kıymetini iyi biliriz. Şunu unutmayın oğullar, kardeş kavgası ve ayrılığın tek bir akıbeti vardır, mutlak yıkım!..”

Kederli bir sesle, “Birliğin kıymetini biliyorsak, bu ne haldir baba?” diye sordu Kılıç. “Bir yandan iç savaşlar, bir yandan Kahire’yi tutmuş Daileriyile yayıldıkça yayılan Fatımi fitnesi, bir yandan da Batı’da, Hıristiyan dünyasındaki şaşkırtıcı Katolik-Ortodoks birlik hareketleri... Üstelik yalnız bugün değil, tarih boyunca kurulan bunca büyük Türk devletinin akıbeti, daima kardeş kavgalarının getirdiği yıkım değil midir? Bunları senden de hocalarımızdan da dinleyip dururuz baba...”

Yakındaki at leşlerinden gelen kötü kokulu bir esintiyle kısı gözlerini Kılıç Arslan. Sıkılı dişlerinin arasından konuştu sonra, “Ancak icraatta geldi mi her şey tam aksidir. Nedir bu yersiz ve zamansız gelen gazap üstüne gazaplar?..”

“Biz,” dedi Süleyman Şah, “Rum coğrafyasının Türkleşmesi ve İslamlaşması için ellerimizden geleni yaptık ve dahi yaparız oğul. İznik’in fethi, insaf sahipleri tarafından dünya durdukça hatırlanacaktır. Sultan Alparslan bunu takdir eder, bizi en azından manen destekledi... Bursa’nın fethi sonrası döktüğü gözyaşlarının hatırası hâlâ yüreğimde.”

“Lakin devir değişti oğullar. Cenabı Kibriya en doğrusunu bilir. Halihazırda üzerimize düşeni yapar ve tevekkül ederiz. Elden ne gelir, şimşeklerle yürümüş, yıldırımlarla çoğalmış ırkımız. Fakat insanoglunun hakikati şudur ki, yıllar geçtikçe yargılamaktan yorulur. Çekişmeler bitince anlayış gelir, ardı sıra pişmanlık ve merhamet doğar. Hiç tanımadığımız bir geçmişi sevip özlemimizin de sebebi budur.”

“İzin ver seni götürelim buradan baba,” dedi Kılıç. “Bırak, Mikail oğulları bir zaman daha devran sürsünler Suriye’nin bereketli topraklarında. Zindanları saray eylemiş Arslan Yabgu oğullarına düşen yine çile ve kahrıdır. Ulu dedemiz Selçuk görseydi bugünleri, torunları için neler düşünmezdi?..”

Süleyman Şah, az ötedeki kurumuş karaağaç köküne bağlı atına doğru hareketlenince Kılıç Arslan durdurdu onu, “Yaralısın baba, bu halde daha fazla savaşamazsın. Buna göz yumamayız!..”

Yakınlarda bir sarsıntı daha oldu. Sonra yaklaşan akşamın alacasını, alevli temrenleriyle kasvetli bir turuncuya ve kapkara ise boğan oklar gibi inmeye başladı etraflarına.

II

“Olmaz,” diyerek gülümsedi Süleyman Şah. “Olmaz Kılıç Arslan... Tam da bu noktada, ömrümün sonbaharında, bu kıyamet günlerinde atacağım yersiz tek bir geri adım, tüm Kutalmış oğullarının itibarını ayaklar altına alır. Amcazadelerimiz ve diğer beylerin yanında saygınlığımız bir kez düştü mü, İsfahan’da nice zorlukla rakiplerini alt edip tahtını muhafaza eden Sultan Melikşah’ın gözünde de namımız beş paralık olur. Zaten babası Sultan Alparslan’a yaptıkları gibi, her fırsatta etrafındakiler Melikşah’ın gönlünü bizden çevirmek ve ağabeyi Tutuş’un haklılığına ikna için ellerinden geleni yaparlar..”

“Madem öyle, biz de onlara sırtımızı dönelim baba,” diye ağlamaklı haykırdı Kulan Arslan. “Sen bu Rum ilinin sultanısın. Alparslan’dan sonra cihadın babasısın. Zalim Romalıların Anadolu dedikleri bu coğrafya, her zaman yeni ve güçlü müttefiklere açık kapı bırakır!.. Madem yalınkılıç başardıkların görmezden gelinir, o halde biz de...”

Süleyman Şah, civarlarına düşmeye başlayan oklara karşı, sırtındaki kalkanı bir hamlede çevirerek oğullarına ve kendine siper yaptı. O anlarda Tutuş’un merkez süvarileri, arzı zelzelelere veren atlarının nal gümbürtüleri eşliğinde merkez istihkamını zorlamaya başlamışlardı. Süleyman Şah’ın muhafızları da, nizami ricat adımlarıyla yaklaşıp, kalkanlarını kaldırarak etraflarında toplandılar. Fazla vakitleri kalmadığı ortadaydı artık.

“Bu son dediklerini işitmemiş olayım Kulan!.. Yeni müttefikten kastettiğinin Şii Fatimiler olduğunu biliyorum. Daileriyile İslam alemini bölen ve kana bulayan o sefil Batınilerin bize yar olacağını düşünüyorsanız, en başından yanılıyorsunuz demektir. Ben o hatayı bir defa yaptım ve...”

Hatıraları zihninden kovmak istercesine salladı elini Süleyman Şah, “Fatimilerin, koyu bir mezhepçilik yaymaktan başka bir maksatları yok bu dünyada çocuklar. Sahabeye açıktan sövmeyi ibadet ve meziyet sayanlarla aramızda, onlar bu hallerinden tövbe edinceye kadar yalnızca kan vardır.” Kılıç Arslan’a döndü, “Şimdi kardeşini al ve kuzeydeki dağ geçitlerine ilerle oğul. Toplanma noktasındaki askeri teyakkuza geçir!.. Kurallarımızı unutmaz ve boşlamazsanız düşman size yol bulamaz!.. Göreyim seni Kılıç Arslan...”

“Baba seni asla bırakmam!..”

Süleyman Şah, uzanıp Kılıç’ın omuzlarını kavradı, “Dinle yavrum! Artık on beş yaşındasın. Kardeşin Kulan ise henüz on birinde bir yiğit muhariptir ki, bize lazımdır. Siz Kutalmış oğullarının ve dahi Rum İli Selçuklularının iki göz bebeğisiniz!.. Umudumuzsunuz. Şimdi kafanız karışmış, dehşet yüreklerinizi parçalamıştır bilirim. Bununla birlikte Suriye Emiri Tutuş Han karşısında nasıl da kahramanca vuruştüğünüz dünya durdukça anımsanacaktır. Sizi daha fazla tehlikeye atmak, atalık ahkamına uymaz. Şimdi varın gidin oğullar. Babanıza duacı olun ve dahi geride kalanlara sahip çıkın!.. İznik’te kaim makam bıraktığımız Valimiz Ebu’l Kasım ve kardeşi Ebu’l Gazi Beyler size cansiperane yardımcı olacaklardır... Beni ve bugünleri unutmayınız!..”

Yeni bir mançınık mühimmatı, arzı müthiş bir gümbürtüyle sarsıp toprağı altüst edince apansız ayrı düştüler. Daha koyu bir pus perdesi girmişti şimdi aralarına. Boğazlarını ve ciğerlerini kavuran bu toz ve kuru hava... Yankılanan şu öksürük ve çığlık sesleri...

Kılıç Arslan, sezgili bir iki adımın peşi sıra uzanıp, o kızıl ağartının gerisine doğru izini yitirmiş Kulan Arslan'ı kolundan yakaladı, "Buradayım Kulan!.. Uzaklaşma.."

"Babam!" diye haykırdı Kulan Arslan, "Babam nerede Ağabey?"

"Sen yakın dur... Buluruz şimdi!.."

Ellerini gözlerine siper etti Kulan, "Hani?.. Nerede ya? Baba... Baba... Ah bu sıcak... Nefes alamıyorum ağabey.."

Kılıç, kardeşine sarılarak, "Bre Tekin dur Kulan!" dedi. Doğu ufkunda külçelenmiş amansız akşama çevirdi bir an başını. "Endişe... Endişe kesiyor soluğunu kardeşim... Babamın öğütlerini aklından çıkarma, 'Muharebe kaçınılmazsa, müttefikin önce kendi yüreğindir!' Gözlerime bak Kulan!"

Çocuk, usulca kaldırdı bakışlarını. Ağabeyi, kararlı duruşu, uzun boyu ve babasını andıran demirden omuzları ve kalın kollarıyla, güven kavramının yekpare bir timsaliydi. Çok eski zamanlarda dikilmiş, ağır ağır devrilen çağları bekleyen bir yontuydu o. Yeni terlemiş ince bıyıkları ve hafifçe çekik gözleriyle, tüm zamanlara hükmeden ikinci bir babadan farksızdı Kulan Arslan için.

Olanca güvencini bağlayarak ağabeyine, kaderine gözlerini yumdu Kulan. O telaşın ve tüm dehşetiyle yaz akşamına infilak eden ıstırabın izlerini ömürleri boyunca taşıyacaktı kardeşler.

Babaları onca tozun ve dumanın arasından, iki atın dizginlerini tutmuş olduğu halde peyda oldu yeniden. Muhafızları hemen yanı başındaydı. "Tez olun oğullar!" diye haykırdı, "Duracak zaman değil!.. Askerlerimin bir kısmı sizinle gelecek!.."

"Seni bırakamayız baba," diye acıyla yeniden haykırdı Kılıç. "Ordu mevcudumuz iki bin kişilik artçılarımızla birlikte çapraşık ricatte... Önlerine geçer şimdi toplarım hepsini!.."

“Siz yalnızca dediğimi yapın Kılıç! Bize yol kalmamıştır oğul. Ata hakkım için gidin buradan!.. Melik Tutuş, benim kanımızda soğutamazsa öfkesini, Melikşah’ın karşı konulmaz ordularını da çekecektir Rum iline. O zaman sen ve kardeşinin dahi hayatlarınız tehlikeye girer. Bunu asla kabul edemem!..”

Kulan’ın korku ve itiraz yüklü haykırışlarını işitince kendini toparlamaya çalıştı Kılıç Arslan, “Öyle olsun baba... Hakkını...”

“Hakkım size helaldir yavrularım,” dedi Süleyman Şah ve atlarının dizginlerini çocuklarına verdi. Toprak rengi gözlerinde büyüyen bir hasretle döndü sonra ve ansızın gözden yitti. Zırhının o tanıdık şıkırtılarını son kez işitmişti Kılıç Arslan.

Yıllar sonra bile bu seslerin benzerlerini her duyduğunda, babasının teninden yayılan küllü sabun, eski karanfil ve o erkeksi acı koku da içinde belirecek, yüreği, hasretin amansız burgusuyla delindikçe delinecekti. O dehşetli dakikalardan elinde kalan tuhaf bir hakikat daha vardı. Geçmiş zamanı görüntüler ve renklerden önce kokular inşa ediyordu.

Babasının rayihasından belirgin bir parça taşıyan kardeşini bir hamlede atının terkisine çıkarıverdi Kılıç. Kulan’ın harp meydanına gelmesine en başından karşıydı zaten. Kulan yetenekli bir muharibin tüm özelliklerine şimdiden sahipti kuşkusuz, ancak ruhen ‘haksızlık’ ve ‘yenilgi’ gibi acı kavramlarla yüzleşip kabul lenemiyordu. Zamana ihtiyacı vardı.

III

İki kardeş, süratle o kızıl alacakaranlığın içinden çıktılar. Yanlarında, babalarının emirlerine vermiş olduğu on beş kişilik bir hassa muhafız takımı olduğu halde dörtlüye ilerliyorlardı. Kuzeye uzanan ana kervan yolundaydılar. İki yanları, birinci milden itibaren yükselmeye başlayan ceviz ve meşe koruluklarıyla kaplıydı. Ufuktaki dağlardan inen temiz ve canlandırıcı hava şimdi daha

belirgindi. Kılıç Arslan, daha sonra, ‘Zihnim ve ruhumdaki bulanıtı aynı anda duymaktı beni ilk durduran,’ diyecekti.

Kardeşini muhafaza edebilmek için gereken neyse yapacaktı mutlaka, fakat içinde, babasını da bir şekilde bu kargaşalığın içinden çıkarabileceğine dair gizli bir umut taşıyordu. Bir an dönüp omzunun üzerinden geriye baktı.

Babasının muhafız birliğinin hususi flamaları, usulca aralanan pus tabakasının üzerindeydi henüz. Kızıl, mavi ve sarı sancaklar ise merkezdeki gonfalonun etrafında dalgalanmaktaydı. Daha şimdiden iliklerine dek işleyen ayrılık, nasıl da zamansızdı böyle. Ömrünün bir yarısı, loş bir kış ikindisine dönüvermişti.

Babası ve beraberindekilerin süratle kuşatıldığını görebiliyordu Kılıç Arslan. Kardeşine seslendi, “Bak... Kulan, dön bir bak, babamız nasıl da aslanlar gibi savaşıyor!..” Ama bunu der demez pişman oldu. Manzaranın destansı yönünü yıpratın bir dehşet büyüyordu çünkü yüreğinde. Yıkım bir an ötesindeyken, babalarının bu haline tanıklık etmek tahammül ötesiydi.

Kulan, ağabeyinden evvel atının dizginlerini kasıp döndü. Buldukları mevkidin aşağı doğru ansızın bastırın rüzgârla, manzara enikonu açılmıştı. “Bu şekilde uzun süre dayanamazlar ağabey,” dedi. “Tutuş’un veziri Hasan bin Tahir kumandasındaki birlikler çok daha kalabalıklar. Onu bu halde bırakırsak, ölümüne de tanıklık etmiş olacağız!..”

“Birazdan bize doğru çekilecekler,” dedi Kılıç Arslan. “Başka çareleri kalmayacak Kulan, endişelenme... Babam ve adamlarının gerilerindeki kuşatmayı bir hamlede yarmaları işten bile değil.”

Ancak Kulan, “Ağabey,” diye haykırdı, “Ricat yolunu biz açabiliriz... Yalvarıyorum sana...”

Kulan’ın zift yeşili gözlerindeki o sonsuz ıssızlığa baktı Kılıç. Çocuk haklıydı. Babasının emirleri ne olursa olsun onu böyle bırakmak imkânsızdı. Ancak yanlarındaki muhafız kumandanı

Kul Mirzabek, “Şehzadem,” diye seslendi, “Babanızın emirleri açık. Muhalefet uygun değildir! Derhal toplanma alanını tutarsak, esas ricat yolunu korumuş oluruz. Aksi halde sultanımızın gazabından çekinirim.”

Kılıç Arslan, düşünceli bir tavırla, “Toplanma bölgesinde konumumuz sağlam Mirzabek,” dedi.

Adamın, o her daim bir maske kadar sert ifadeli ve kımlıtsız yüzü karardı o zaman, “Emirleri uygulamakla yükümlüyüm Şehzadem.”

“Ne o?” diye sordu karşı konulmaz, hükmeden bir tavırla adama bakarak Kılıç Arslan, “Bunun için beni ezecek misin Mirzabek?”

Subay tereddüt etmedi, “Hayatta olduğu müddetçe hüküm babanızındır ve o da emniyetinizi bana havale etti. Ellerinizi bağlamak zorunda bırakmayan beni!”

Acı bir sesle güldü Kılıç Arslan, “Seni sever sayarım bilirsin Subaşı. Üzerimde emeğin çoktur. Ama deneyecek olursan, ikimizden biri için bu savaş hemen şimdi, burada biter!”

Mirzabek’in yüzü ve heyula misali bedeni daha da şişti sanki o zaman. Kılıcının kabzasını kavradı, “Sizin için tereddütsüz ölü-rüm. Ancak babanızın emirleri açık! Beni zorlamayın Şehzadem! Hocalık hakkım için.”

“Korkut Ata devleri gibi korkunç bir adamsın Subaşı. Ne gerekiyorsa yap! Ama benim yerimde olsan nasıl davranırdın onu da söyle bana?..”

Bir an umarsız bir tavırla sessiz kalınca Mirzabek, “Sana yapman gerekeni söyleyeyim Subaşı,” dedi Kılıç Arslan, “Kulan’ı alıp derhal toplanma alanına gideceksin! Ben geri kalan adamları alıyorum! Benim bir korkak olarak anılmama, babamı bırakıp harp meydanından kaçtığımı söylemelerine izin vermezsin sen.”

“Vermem elbet...”

“Ama şimdi dönersem bu sözleri engellemeye o namlı acı kuvvetin ve kılıcın yetmez... Kulan’ı al ve git dedim sana!”

Ancak Kulan çılgılığı bastı yeniden, “Hayır ağabey!.. Beni burada bırakamazsın! Kesinlikle olmaz!.. Kimse tutamaz beni!” Eğri kılıcını çekip Mirzabek’e doğrultmuştu şimdi çocuk, “Akıl varsa yerinde kal Subaşı!..”

Kılıç Arslan sıkladı, “Sayımız çok az Kulan, orada seni koruyamam kardeşim... Mirzabek, bize karşı babamız gibidir... Subaşı, tut onu!”

Mirzabek, şaşkın ve öfkeli bir halde uzanarak, Kulan’ın atının dizginlerini yakaladı. İdarenin tümünden kendisinden çıktığını anladığı belliydi. Her akıllı subay gibi, durumu ancak tedricen kontrol altına alabileceğini seziyor olmalıydı.

Kılıç Arslan, soyunun hâkimiyetini aksettiren pırıltısıyla Subaşı’nın yalnızca gözlerini değil, ruhunu da kamaştırırdı daima. Mirzabek, yetişmelerinde emeği geçtiği bu çocuklarla gurur duyuyordu. Sertliğinin gerisinde gizli o vakur ve anlayışlı ifadeden belliydi bu.

O esnada, geride kalan adamlara kendisiyle gelmelerini işaret ederek, atını, geldiği istikamete doldurdu Kılıç Arslan. Kulan Arslan ise atını bir silkinişte kurtardı ve ağabeyinin ardından dolu dizgin atıldı. Mirzabek tek başına kalmıştı. Hızla Kulan Arslan’ın peşi sıra at sürmeye başladı. Bir yandan da bağırıyordu, “Muhafız takımı, kumanda bende, kalkanlar Şehzadelerimize yan gele! Mızrak başı muhasara kesimi denkleştir! Yektir Allah!.. Koman!..”

IV

Kuşatmanın sıkışmaya başladığı ricat hattına olanca gücü ve kararlılığıyla bindirdi Kılıç Arslan. İki ateş arasında kalan Tacüd-

devle Tutuş ve Vezir Hasan bin Tahir'in askerleri arasında bozgunun ilk alametleri süratle yayıldı.

Mirzabek de öyle bir ustalıklı kumandayı tekrar eline almıştı ki, Kılıç Arslan ve kardeşi hünerlerini gösterirken, bir yandan da emniyetleri adına fazlaca endişelenmek zorunda kalmıyorlardı. Formasyonu, binlerce talimin getirdiği bir ustalıklı yönlendirdi Süleyman Şah askerleri. Düşmanın kuşatma hattı, bu on beş kişiyi son ana kadar fark etmemişti. Bunda gün boyu süren muharebelerin yığınlığı, yaklaşan akşamın yorgunluğu ve tükenen sabırların yerini alan asabiyetin de tesiri vardı haliyle. Üstelik zafer bu kadar yakınlarındayken, aksini hesap etmek hiç de kolay değildi.

Ebu'l Ferec tarihine yazılmış bir haşiyeye göre, Kılıç Arslan, bir gözü kardeşi Kulan'da olduğu halde, önce kalkanını fırlattı düşmana. Bu, son nefesine kadar çarpışacağı dönüşsüz bir çarpışmanın emaresiydi. Yuvarlak kalkan, Tutuş askerlerinden birinin ensesinde patlayıp adamı atından devirdi. Paniğe kapılan muhasaracılar, mızrak başı kalıbında dış hatlarına bindiren taarruz grubu karşısında derhal gedik verdiler.

Kılıç Arslan, kendi hassa takımının arasından sıyrıldığı gibi, düşman hattının ön cephesine, babasını sıkıştırmaya çalışan Tutuş askerlerine yüklendi. O esnada yanında, kardeşi Kulan dahil peşinden yetişmeye gayret eden birkaç hassa askeri daha vardı.

Kendi doru küheylanının göğsüyle mahmuzladığı koca düşman atlarından birini, üzerindeki şaşkın askeriyle birlikte devirir devirmez Kılıç Arslan, tıpkı ulak oyunlarında atıyla sergilediği şaşırtıcı beceriler gibi kolaylıkla dizgin kırdı. Doru aygır, yıldızlar saçılan köpük köpük dişlerini kasarak döndü. O noktadan sonra dizginleri tamamen saldı Kılıç Arslan. Hayvana, eyer üzerinden sıkıştırdığı dizleriyle hükmediyordu artık, çünkü bir elinde kılıcı, diğerinde ise mızrağı vardı.

Süleyman Şah'ın etrafındaki kuşatma süratle gerilemeye yüz tutmuştu. Kılıç Arslan, engelleri hiçe sayan bir cıva damlası gibi aktı ve mızrağının namlusunu, babasına en yakında bulunan düşman atlarından birinin kolan yatağına sapladı. Hayvan, can havliyle sıçradı. Kılıç'ın çaresiz kalmasa, kesinlikle başvurmayacağı bir tedbirdi bu. Yaralı hayvan üzerindeki binicisini silkeleyip attı. Sonra şaha kalkarak sıçradı ve sırtüstü devrildi. Bu durum, etraf-taki karmaşayı o denli büyüttü ki, dost düşman birbirine karıştı.

O esnada, hemen yanındaki kardeşi Kulan'dan ayrıldığını fark etti Kılıç Arslan. Göz gözü görmez o hercümercin arasından, çocuğun, babasının hemen kıyısında çarpışmakta olduğunu fark etti. Kulan Arslan, tecrübesizliğine rağmen, kalıtım ve eğitiminden kaynaklanan bir hız ve tesirdeydi. Hamlelerini gözle takip etmek neredeyse imkânsızdı. Bir şimşek gibi çakıyor, hasmı daha ne olduğunu anlayamadan, peş peşe birkaç darbe daha alıyordu. Onun yaşındayken asla bu kadar hızlı olamadığını düşündü Kılıç Arslan. Ardından atını yeniden mahmuzladığı gibi atıldı.

Silah ve zırh takımlarından fıskıran şerarelere, atların aralıklısız gümbürdeyen nallarından çıkanlar karışıyordu. Öfkesine yaslanan kanlı sevgisinden, naralar parçalanan gırtlığına ve kılıcını tutan bileğindeki titremeye uzanan bu telaş... Ah bu dehşet... Boğuk bir uğultu halinde göğü yere indiren bu velveleyi, gökyüzünde ağır ağır dönmeyi sürdüren kartal ve akbaların gölgeleri tamamlıyordu.

İki süvari tarafından sıkıştırıldığını ve atının mukavemetinin aniden düştüğünü fark ettiğinde, daha yüksek bir azimle çarpışmaya başladı. Tükenivermekten korkuyordu ama bu düşüncüyü kendinden uzak tutabilmek için, babasına ve kardeşine duyduğu sevgiye odaklanmıştı.

Çok geçmeden omzuna ve miğferinin ense kısmına aldığı iki ağır darbeyle sarsıldı. Ancak kılıcının, mahir ellerinde halen ustalıklı savrulmakta olduğunu görebiliyordu. Mızrağı ise daha çok bir denge unsuruydu. Her nasılsa, o anı dışardan izliyormuş gibi bir izlenime kapılmıştı. Daha önce hiç yaşamadığı bir haldi bu. Hamleleri yetkin ve tesirliydi, ancak bilinci tuhaf bir alacakaranlıkta yüzüyordu.

Yine de içindeki o muzaffer hisse sarılıp tekbir getirerek babasıyla kardeşine yaklaşmayı sürdürdü. Onu iki yanından sıkıştırılmayı sürdüren, koca bıyıkları kandan kelebekler misali çırpınan iki askeri kısa sürede bertaraf ederken tuhaf bir yorgunluk yürüdü damarlarında. Aksi gibi zaten pus yüzünden bulanık görüntüler enikonu karıştı.

Kılıç Arslan'la ilgili yazılan ilk halk türkülerinin kaynağının bu vaka olduğunu, en mühim Latin Kroniklerinden biri olan Gesta Francorum'un, Toronto Üniversitesi haşiyeleri ve İbnül Kalanisi'nin Tarihü'l Dımişk'ında görebiliyoruz,

*“Kasırgalar gibi, boz bulanık göklerden
İnen bir devin ayak sesleri.
Uçsuz bucaksız bir zamana ve tarihe,
Ayak basan, kılıç vuran, nizam veren.
Ve maziye atiye bağlarken adaletle hükmeden,
Toplu atan mazlum yüreklerin sesidir
Namu Kılıç, şanı Arslan...”*

V

Kılıç Arslan, gözlerini açtığı anda her yanı sargılar içinde olduğu halde bir döşekte yatmaktaydı. Derhal doğrulmak istedi. Ancak bedeninin kısıtlı hareketleri ve sancılar yüzünden yeniden serildi kaldı. Göz çukurlarına batan şimşek gibi sancıyla kendinden geçer

gibi oldu bir an. Var gücüyle direndi. Bir çadırdıydı. Seyyar ordu şifahane çadırlarından biri değildi bu. Yerdeki kıymetli pöstekilere ve mis kokulu döşeğin pamuklu yaygılarına bakılacak olursa epey iyi ağırlanıyordu. Üstelik dört yanı rengarenk bahar motifleriyle süslü bu Oğuz çadırlarında, ancak pek hatırlı kişilerin misafir edildiğini bilirdi. Türk'ün töresi idi bu.

Zihni yavaşça yerine gelirken, “Baba,” diye mırıldandı. “Kulan?..”

Yeniden kendinden geçmeden evvel bir kopuz sesi işitti. Sonra tok, güçlü bir ses, Dede Korkut'tan olduğunu hemen anladığı şu dizeleri okumaya başladı,

*“Yerli kara dağların yıkılmasın.
Gölgeli büyük ağacın kesilmesin.
Taşkın akan güzel suyun kurumasın.
Kanatlarının uçları kırılmasın.
Koşar iken ak boz atın sendelemesin.
Vuruşunca kara çelik öz kılıcın çentilmesin.
Dürtüşürken alaca mızrağın ufalanmasın.
Ak bürçekli ananın yeri cennet olsun.
Ak sakallı babanın yeri cennet olsun.
Hakkın yandırdığı çerağın yana dursun.
Kadir Tanrı seni namerde muhtaç eylemesin Han'ım hey!..”*

Neden sonra, odun dumanı ve nemli yosun kokularıyla uyandı Şehzade... Islak çam iğnelerinin ferah, toprak karışmış rayihası doluyordu aynı zamanda genzine, “Baba?..”

Yanı başında biri olduğunu sezdi. Sert ve bilge görünümlü bir ihtiyar belirdi karşısında. Kocaman bembeyaz bir sakalı vardı, “Rahatınızda olun Şehzade. İstirahat etmeniz şarttır.”

“Neredeyim ben?”

İhtiyar, yeşil kaftanının içinde kımiltısızdı, “Sultanımız Tacüdevle Tutuş’un emri ve ulu vezirimiz Hasan bin Tahir salahiye-tiyle misafirimizsiniz.”

“Neden? Ne oldu? Babam nerede?”

“Babanız her yiğit Türk ve makbul Müslüman gibi muharebe alanında şehit düştü. En yüce makamlara ulaşan ruhuna el Fatiha.”

Yüreği şakaklarında atarken sessizce sureyi okudu Kılıç Arslan. Gözpınarlarını ansızın kavurmaya başlayan gözyaşlarına direndi. “Dayanmalıyım,” diye telkin etti kendine, ‘Bu adamların yanında olmaz... Olmaz...’

“Kardeşim? Kardeşim nerede?”

“Hamdolsun soylu kardeşinizin sağlığı yerinde. Yalnızca üzgün. Ayrı bir çadırda misafir edilmekte. Endişeyle sizin uyanmanızı bekliyorlar. Üzüntüsünün marazi bir hal almaması için, sizin bir an evvel toparlanmanız mühimdir.”

Kılıç Arslan, kederinin peşi sıra, hayatta olan kardeşinden sebep duyduğu büyük bir ferah ile babasından her akşam namazından sonra işittiği şu salavatı tekrarladı, “Allahümme salli ala seyyidina Muhammedin ve tekabbel şefaatehül kübra ve erfe’a derecethül ulya ve atihî sülehu fil ahireti vel ula kema ateyte İbrahime ve Musa.” Aksarayî’nin, ‘Müsameretü’l Ahbâr’ında geçtiğine göre, bu mübarek salavatı bugünden sonra dilinden asla düşürmeyecek, kendine her şart altında asla bırakmayacağı bir vird edinecekti.

VI

“Sen kimsin ihtiyar? Bize neler oldu böyle? Kuşatmayı yarmış, babamı ve adamlarını o hengamenin arasından çıkarmak üzereydik. Hem ben ne kadardır yatıyorum böyle?..”

İhtiyar, pencerelerden ılık bir su gibi süzülen donuk akşam ışığına bakarak kalktı ve kaftanının cebinden çıkardığı kavla küçük bir kandil yaktı. Bu kadar bir ışık bile gözlerini acıttı Kılıç Arslan'ın.

“Başınıza aldığınız darbe yüzünden,” dedi ihtiyar. “Bir müddet ışığa hassasiyet göstermeniz tabiidir.” Kandili çadırın uzak köşesindeki küçük bir sehpanın üzerine bıraktı. “Bana Toktamış Numan derler. Sizin gibi nice gençlere atabeklik etmişliğim vardır. Sultanımız beni hazık hekimler arasında görürler. Muharebe ne yazık ki aleyhinize sonuçlandı. İki gündür kendinizi bilmeden yatıyorsunuz. Bir ara hiç uyanamayacağınızdan endişe ettik. Ama evvel Allah'ın izniyle güçlü bedeniniz ve mütevekkil ruhunuz sizi tekrar bize kavuşturdu.”

Dağ çiçeklerinin tatlı kokuları doldu yeniden Şehzade'nin genzine. Yükseklerden esen serin rüzgârdı bunun sebebi. Babasını düşünmemeye çalışarak, “Sultan Tutuş'la görüşme imkânım olacak mıdır?” diye sordu.

“Hele kendinizi biraz toparlayın.”

“Olacak mı aksakal?”

Sessiz, kımıltısız bir dağ gölünde oluşan soğuk bir ürperme gibiydi Hekim'in sesi, “Elbette olacak, ancak istirahat etmeniz elzemdir.”

“Kardeşim de yaralı mı?”

“Hayır, sapasağlam maşallah.”

“Yaşı küçüktür henüz, lütfen uyandıgımı ve iyi olduğumu bildirin ona.”

“Bu daha siz uyanırken yapıldı Şehzade, rahat olun.”

İhtiyar, döşeğin yanında diz çökünce, hemen başucundaki küçük siniyi fark etti Şehzade. Üzerinde çeşitli ecza şişeleri vardı. İçlerinde lacivert, zeytin yeşili, hardal, gül kurusu, açık mavi, uçuk sarı, koyu kırmızı renklerde toz ve sıvılar görünüyordu. Hekim bunlardan birini alıp pencereden giren donuk, mavimsi gün ışığına bakarak kalktı ve kaftanının cebinden çıkardığı kavla küçük bir kandil yaktı. Bu kadar bir ışık bile gözlerini acıttı Kılıç Arslan'ın.

ğına tuttu. Mor bir pırıltı çarptı Kılıç Arslan'ın gözüne. Sordu, “Bizi... Bizi öldürecek misin Hekimbaşı?”

İhtiyar, gözlerini hafifçe kıvrarak şöyle bir süzdü Kılıç Arslan'ı, “Ölümden yılacak birine benzemiyorsunuz. Muharebe alanında bunu ispatladınız.”

“Sana saygısızlık yapmak istemem aksakal. Kardeşimin hayatına karşılık benimki. Bunu Sultan'ına böyle söyle.”

Çam bir bardağa, su ile birlikte, elindeki mor şişeden beyaz bir toz karıştıran Toktamış, “Amca oğulları ve torunlarısınız,” dedi. “Sultan Tutuş, yeğeni Melikşah'tan daha az merhametli değildir Şehzadem. Gönlünüzü ferah tutunuz. Hele şunu için.”

Kılıç Arslan'ın ikircimli tavrını görünce, “Ölmenizi isteseydik şu anda bu çadırda olmazdınız,” dedi Toktamış Numan. “Şu elimde tuttuğum iksir, yedi dağın şifalı otlarından derlenmiş bir terkiptir ki, bir tek ölüyü diriltemez. Eğri (Ağrı) Dağı'nın buruk, Süphan'ın acımtırak, İda'nın mayhoş otlarından; Himalaya'nın tuzlu, Nanga Parpat'ın acı-kekrek, Uralların doruğu Narodnaya'nın baygın köklerinden ve Altay Dağları'nın en yüksek tepesi Beluç'a'nın zirvelerinden toplanmış, zafer düşleri gördüren tatlı tohumlarından bahsediyorum. Bana itimat ediniz.”

Delikanlı uzandı ve bardağı bir nefeste dikti başına, “Az önce kopuz ile Dede Korkut hikmetlerinden okuyan kimdi?”

“Meşhur ozanlarımızdan Ömer Ali'ydi. Bilhassa kardeşinizin gönlünü hoş tutmak için çalardı.”

Kılıç, onaylar manada başını salladı, “Kulan da iyi çalar, hoş söyler...” Tatlı bir gevşeklik yayılıyordu şimdi damarlarında. Yeniden uykuya dalacağını sezmişti, “Sultanların işi belli olmaz,” dedi, dili damağında güçlükle gezinirken. “Allah Teala, dünya mülküne onları bekçi kılmış ve dahi omuzlarına ağır bir sorumluluk yüklemiştir. İmdi Tutuş han, bu sorumluluklarını unutur da emanete ihanet etmeye kalkarsa eğer, şunu bilirsiniz ki, iki cihanda da elim

sultanınızın ve hamisi Melikşah'ın yakasında olur... Ne pahasına olursa olsun kardeşim yaşamalı...”

“Benden istediğiniz hususi bir şey varsa eğer...”

“Bana bir Mushaf getir Aksakal. Bir de kardeşime gönder ki, babamız ve kayıplarımızın ruhu için okumaya başlayalım.”

Kökнарların uçları arasından açılan geceye bakarak doğruldu Kılıç Arslan. Yıldızların gizli fısıltısını getiren rüzgâr, binbir dağın kokusuyla yoğrulmuş bir başka alemin kapısını açmıştı ona. Lacivert Suriye gecesi, tek tük solgun krizantemlerle harmanlanmış bir menekşe tarlası gibiydi. “Kandahar zümrüdü,” diye fısıldadı Kılıç Arslan. “Keşmir yakutu... Babam ne de severdi bu taşları...”

“Evet,” dedi yanı başından bir ses. Kulan'dı bu, “Pembe Hint denizi incileri, göz göz mavi yıldıztaşları, gamze gazme kızıla kaçan Türk mavisi dalgalı opallere de bayılırdı...”

Bulanık zihni süratle aydınlandı, “Kulan?.. Sen misin?”

“Evet ağabey.”

“Sen ne zaman?..”

“Babamız öldü,” diyerek gözyaşlarına boğuldu ve ağabeyinin göğsüne kapandı çocuk şehzade. Bu defa kolaylıkla doğrulup kardeşine sarıldı Kılıç Arslan. Teskin edecek sözler arandı zihninde. Etkili, büyümlü birkaç söz... Tabip Toktamış Numan'ın şu muhteşem iksiri gibi bir iki kelam...

Bulamadı. Zihni kadar, kalbinin de demir gibi soğuk ve sert olduğunu fark etmişti. Ancak hemen sonra sevindi buna. Ne kadar sağlam olur, ya da en azından öyle görünmeyi başarırsa, düşmanları üzerinde o derece olumlu bir izlenim bırakırdı. İçine doğdukları hayat böyleydi. Hiçbir zayıflığı kabul etmezdi.

O tek hakikatin gücüne sığınarak, “Allah,” diye mırıldandı, “Herkes ölür, ama o Dost kalır bizimle Kulan. Bunu benim kadar